

Nro 51.

A' FELS. R. TSASZARNAK ES A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

*Költ Bétsben Decembernek 24-dik napján 1793.
esztendőben.*

Német Birodalom.

Manheimből a' Palatinátusi V. Fejedelemségnek fő és anya városából érkezett magános levélben illyen örvendetes ki fejezésekkel él az író: A' melly nagy vala ennekelőtte félelmünk, épen olly nagy már most reménységünk az iránt, hogy tökéletesen meg szabadultunk a' Frantzia patriota seregeknék dühösségektől. Múlt hólnapnak 29-ik napján egészen öszve törtettek *Lauterne*' vidékén, a' meg öletett Frantziáknak száma folyobb meggy 10' ezernél, ide nem számlálván a' fogságba esteket. Tsak egy sántzban is, mellyből elsőbben ki üzetettek a' Prussusok, hazem

B. b

ismét vissza vették azt, 800 Frantziák vitettek a *Márs* isten óltárára, a' kiknek eszeket, szemeknek világokat meg homályosítván a' pálinkának szelze, mint a' dühöttek, úgy rohantak a' tűzbe, a' Prussiai kártátsoknak zápora rendestől terítette őket a' földre, úgy hogy, allig lehetett nékiek a' holt testeknek soksága miatt előre menni. — Mindgyárt következett napon kurirt küldött a' *Brunsvigiai* hertzeg a' *Kéthidi* (Biponti) Fejedelemhez ezen győzedelemnek örvendetes izenetével, de eggyzersmind azon kéréssel, hogy, mivel sem a' tsatának mezején, sem körül belől, semmi kenyeret és eleséget kapni nem lehetne, küldene el lankadott seregeinek tápláltatásokra, és meg frisseltetésekre szükséges kenyeret. A' minémű nagy örömmel vette a' *Kéthidi* hertzeg ezen hírt, épen olly nagy készséggel tellyesítette a' győzedelmes hérósnak kívánságát. Éjjel nappal sütöttek a' kenyér sütők, 's szekerekkel vitetett a' kenyér a' táborba. Két nap 's két éjjel szünetlenül fegyverben voltak a' Prussiai seregek, és úgy szólván, erejek felett való dolgot vittenek végbe, két, söt három annyi ellenséggel szálván szembe, mint voltak önnön magok. Az Austriai seregek is felléttébb elő-menetelesítették ezen győzedelmet, kik közzül 8000 ember küldetett segítségekre. Noha pedig illy rendkívül való volt azon győzedelem, még is mindazáltal *Ladenburgba*, (*Heidelbergba*, és *Manheim* közt fekvő kitsiny és igen régi városba, holott lakának eonkelötte a' *Wormátzi*ai püspökök) ment a' Prussiai hadi commissariatust által, előre el látván azt, hogy valameddig egy harmadik ütökzet nem léfzen, mind addig nem fognak nyúgodni a' kakasok. A' töllok való félelem miatt sok helységekbel ki költöztek a' lakosok, 's bátorosabb helyre mentek. — Decemb. 1. napján 400 szekérnél több ment *Manheimon* által, mindnyájan a' *Frankentháli* és *Wormátzi*ai környékből valóok. — Hertzeg *Hohentloé* Cs. K. Generális öszve fogja magát a' Prussiai seregekkel kaptsolni, mellyből azt a' bizonyos következtést húzzák ki némellyek, hogy nem soká.

rá egy újabb véres ütközet fog lenni az égyesült és Frantzia seregek közt.

Ezen rendkívül való győzedelemről így szólnak a' *Frankfurti* magános levelek: Győzedelem! győzedelem! meg véretett az ellenség, el múlt a' félelem és nyúghatatlanlás, melly *Frankfurt* városának lakosait is környül vette, a' Frantziák sebes lépésekkel lett közelgetéseknek hallására. Hírel felett való dühösséggel és bátorsággal rohantak a' Brunsvigiai hertzegnek seregére, és sem a' hegyeken való fáradságos utazás, sem a' Prussiai artilleriának tüze nem tartoztathatta őket, még is mindazáltal tsak ugyan kéntelenek voltak hátrálni. Következett napon, u. m. Novemb. utolsó napján még mérgesebb volt az ütközet, mint az az előtt való napon is. Egyedül a' *Brunsvigiai* hertzeg tántomáinak, és bölts rendelkezésének lehet a' rajtok vett győzedelmet tulajdonítani. Elöl hátul, két oldalról, úgy körül fogott az ellenség, hogy ijettében azt sem tudta, mit mivellyen, 's merre nyisson magának útát. A' holt testeknek soksága miatt allig lehetett a' Prussiai kavallériának előbb menni. Régülta nem történt illy véres, és irodzóttató ütközet, úgy annyira meg mérgesedtek a' Prussusok, hogy ritkának kegyelmeztének meg. A' Gr. *Wurms* által küldetett segítő seregek 18 órányi földet, 10 óra alatt vittének végbe. — A' Prussiai seregek közzül is sok derék tizt és katona el hullott. A' *Hohenlohe* hertzeg regementéből magából 700, a' Brunsvigiai hertzeg regementéből 400 ember esett el, könnyen lehet gondolni, hogy a' több tüzben volt regementek sem mentek el veszteség nélkül a' tsata piatzárol, a' mint iratik, leg többét szentvedett a' *Henrik* királyi hertzeg gyalog regementye. Az el esett Prussiai tiztek között, kiknek számok 40-re tétetik, volt *Kleist* Generál is, egy igen nagy tudományú, kiváltképetű pedig a' *Mathesis*ben erős férfit, annak a' híres *Kleist*nak, a' ki a' 7 esztendei háborúban az *Oderai Fránkfurtum* mellett, Prussusok és Oroszok közt töttént

tsatában el esett, és a' kinek ditsőséges munkáit a' leg későbbi maradékok is tellyes meg elégedéssel fogják olvasni, igen közelről való atyafia.

Frankfurtból az is jelentetik továbbá, hogy múlt hónapnak utolsó napján még tovább is üzte volna a' Brunsvigiai hertzeg a' Frantziákat, ha magokat az erdőbe nem vonták volna. Az üzetésben egy egész Frantzia bataliont aprítottak öfzve a' Saxóniai dragonyosok. Sok helyet 6, 7, sőt 8 holt test is hevert egymáson, és egész 8 napig is allig temethették el a' parasztok a' holtakat.

A' *Rajna* mellyékéről azt írja leg közelebb egy levelező társunk, hogy a' múlt hónapnak három utolsó napjain annyi ember veszett el a' fegyvernek éle által, hogy *Türkheim* vidékéről is parasztoknak kellett azoknak el temettetésekre menni. Az el esett Frantziák közt igen sok aszszony személyek találtattak, a' kik versent hadakoztak a' férfakkal. A' meg sebesítettek közt találtatott aszszonyok épen olly részegek voltak, mint a' férfiak. Azt vallotta egy el fogattatott Frantzia Generál, hogy 115 ezer főből állott az a' napon meg verettetett Frantzia sereg, és hogy egy különös remek munkáját mutatta a' Brunsvigiai hertzeg hadi táalentomának ez által. — A' Prussus katonák, mintha a' parádé piatzon lettek volna, úgy taktikáztak ezen ütközetben, és épen ez által, és a' Prussiai ártillériának tüze által szereztetett a' győzedelem. Úgy hallatik, hogy 20 batalion Prussiai gyalogság, és 11 escadron lovasság masirozik a' *Rajna* környékén táborozó Prussus seregeknek öregbitetésekre.

Közelébb múlt szombaton ismét eggyénéhány nevezetes hadi történeteket tétetett a' *Bétsi* hadi Cancellária közönségessé:

Hogy Decembernek 2-ik napján három Frantzia colonné ment ki *Givetből* a' *Koburg* hertzeg kormánya alatt lévő Cs. K. seregek ellen, és min-

denik 500 főből állott. Az első a' *Maas* vizén túl *Merville* felé; a' második *Hermeton* felé; a' harmadik a' nevezett viznek jobb partyán *Blai-mont* felé. A' két első colonné a' nevezett faluk mellett egymástól nem messze meg állapodván, semmihez sem fogott; ellenben a' harmadik hatágyuval, és 50 lovassal *Cense de Vaut* nevű helységig fúrván magát előre, keményen ágyuzott az úgy nevezett régi sántzban vigyázott seregeinkre. *Steingruber* *Wurmser* huszár regementéből való kapitány 70 emberrel, és *Stoichovich* fő Strázsamester egy osztály horvátokkal küldetettvén G. Májor *Riese* által amazok ellen, nemcsak vissza üzték őket, hanem ennekfelette sok embert vág-tanak le közzülök a' huszárok, 4-et pedig el fog-tak. A' miénk közzül égygyetlen egy ember mondatik sebbe estnek lenni. Ezen rövid jelen-tésből azt hozhattuk ki, hogy Belgiomban sok-kal kevesebb hadi történetek esnek, mint Alsá-tziában, és a' *Rajna* mellyékén.

Gr. *Wurmser* lovas hadi vezér ekként foly-tatta az *Alsátziában* történt dolgoknak histo-riáját.

Decemb. 2-dik napján reggeli 8 órakor meg-űjította az ellenség, az az előtt való napon a' setét éjjel által félben szakasztatott viadalt, és elsőben is seregeinknek bal szárnyát támadta meg, és hogy *Hahn* Gen. Májor kórmányára bízott regementeknek bal oldalába tsaphasson, a' *Rajna* felé masirozott; de mivel nem reménylett ellent állásra talált ottan, ismét vissza tért, és öszve szedvén *Pfaffenhofen* alatt egész erejét, 30 ágyuval és számos gyalogsággal, és lovassággal ütött se-regének jobb szárnyára. A' gyalogságot a' *Rödel* granatéros batallionnyának, *Ferdinánd* fő hertzeg Magyar gyalog regemente 3 compániájának, és 4 Austriai-Stiriai szabad seregnek ártillériája; a' lovasságot pedig *Borsos* *Waldeck* regementéből való Obristlájtinánt egy osztály dragonyossal, és egy escadron Székely huszárokkal vissza ver-ték. Hanem minthogy a' nevezett Oberstlájtinánt

képtelenítetett a' Frantzia kártátsoknak zápora miatt magát egy kevéssé vissza vonni, ismét vér szemet kapott a' Frantzia lovasság, és újjobban meg támadta ötet. Meg mérgesítetvén ez a' már sok hadi próbákon által ment hadi tisz, maga mellé vett 1 escadron vasast, és ismét vissza verte az ellenséget. A' mint a' hadi Cancellária jelenti 300 Frantzia maradt ezen tsatában; részünkről pedig 34 ember, és 28 ló; sebbe estek 110 ember, és 51 ló (egy Erdélyi jó akaróm és levelezőnek múlt szombatán érkezett leveléből ezeket olvasom: Azt mondják itten némellyek, hogy a' *Magyar Kurir* részre hajló, nem bátorkodik az igazságot meg írni, és mikor 5, 6 ezer emberre teszi a' Frantziáknak veszteségeket, akkor a' miénket egy két százra s. a. t. Én erre azt felelem, hogy én se többre, se kevesebbre nem teszem, nem is tehetem, hanem csak a' mennyire a' *Bétsi* hadi Cancellária teszi, mellynek hitelességét, sem én, sem más kétségsben nem hozhattya. És én úgy tartom, hogyha az ilyen hajhasogató emberek a' több Magyar újságokat az enyimmel öszve veszik, tapasztolni fogják; hogy azok sem teszik sem többre, sem kevesebbre).

Ezen tsata alatt 4 granatéros compániát küldött *Waldeck* hertzeg a' *Soor* vizéhez *Pfeilhofen* felül olly véggel, hogy azok ódaslaslag vették az ellenséget, önnön maga pedig *Ferdinand* fő hertzeg Magyar gyalog regimentének egy battalionnyával, és 300 Székelly huszárokkal *Weyersheim* alá ment, és által hajtotta az ottan állott 2000 Frantziákat a' nevezett folyó vizen.

Mind ezeket pedig azért mivelte az ellenség, hogy egész erejét a' *Condé* hertzeg *corpusa* ellen fordithassa, mellynek hire előre fülébe menvén *B. Kospót* Gen. Májornak, *Gr. Gyulay* regimentéből egy osztályt, 1 escadron karabélyosokat, és egy escadron vasasokat küldött a' nevezett hertzegnek segítségére, ennekfelette mind egy, mind más oldalról, öregbitette külső őr állóit. — Dél előtt 10 órakor rohantak a' *Condé* hertzeg

corpusára a' Frantziák, és mind a' két rész erősen ágyuzott egymásra, ezzel a' külömséggel, hogy a' hertzegnek ágyúi 8 fontosok, az ellenségé pedig 16 fontosok voltak. Minthogy *Berstheim* nevű helység akadályára volt a' Frantziának, dél után 1 órakor olly nagy dühösséggel rohantak arra, hogy az azt védelmező *Mirabó* legiója, és *Hohenlohé* hertzeg regimentye, kéntelenek voltak abból magokat vissza vonni. Jól tudván azt *Condé* hertzeg, hogy a' nevezett helységnek meg tartásától, vagy el vesztésétől sok függene, el tökéltette magában, hogy akármennyiben kerül, még is vissza fogja azt venni. E' végre a' Frantzia nemesekből álló két batallionnyat colonnéba állította, fiát a' *Burbóniai* hertzeget a' lovassággal, a' helységnek túlsó oldalára küldötte, maga pedig minden halasztás nélkül rajtok ütött. Még előre keményen meg parantsolta, hogy míg a' faluhoz nem érnének, még tsak egy lövést se tenne egy colonné is, mellynek égyike jobbra, másika balra, a' harmadik pedig, mellyet önnön maga vezérelt, egyenesen, és a' leg szebb rendel a' helységnek közepe ellen mentek. Mennél közelebb érkeztek ezen colonnék a' falú gátjához, annál sűrűbben 's keményebben tüzeltek reájok a' patrióták, és a' midőn 15 lépésni-re voltak már előttök, olly kemény plotton tüzet adtak reájok, hogy mint a' kéve, úgy hűllött a' *Conde* hertzeg embere. (f) Még is mindazáltal nemtsak meg nem rettentek vitézei; sőt inkább még jobban meg mérgesedvén, puskaikra rakkott bajonéttokkal rohantaak reájok, és minekutánna eglynéhány százat által döföltek volna, négy

(f.) Plotton vagy Peloton (*deákúl manipulus, semicenturia peditum*) tulajdonképen 40 vagy 50 főből álló gyalog tsoportot teszen: — A' Prussiai ármadiánál egy nyöltzad részét teszi a' regimentnek, melly 500 emberből áll.

ágyúikat, és három puska poros szekereket is elvették.

Azon közben a' *Burbontai* hertzeg is végbe vitte a' reá bizattatott dolgot, és oly szerentsés volt, hogy mindjárt eleinte 2 batallion patriotákat futamtatott meg, és ha a' mezőnek tulajdonsága engedte volna, talám mind egy labig le szöta volna őket. Az is nagyon akadályoztatta szerentséjének folytatását, hogy a' karján esett vágás miatt, keátelen volt testvér ötsének az *Enghien* hertzegnek a' kormányt áltai adni. Ez is nem alább való módon viselte magát, és a' midőn más Frantzia nemesek is oda érkeztek volna segítségére, elsőben is a' lovasságot, anuakután pedig a' gyalogságot futamtatta meg, és mind keítő közzül sokat le vagdaltatott. A' miképen az udvari hadi Cancellária világosan meg jegyzi, mintegy 1200 ember maradt a' Frantzia patrioták közzül a' tsata piatzon, 20 pedig 7 ágyúval, 3 puskaporos szekérrel, és 35 ágyú vonólovakkal el fogattattak. A' *Condé* és *Burbóniai* hertzegnek seregei közzül 279 ember mondatik meg hóltnak, és sebbe esettnek lenni. Önnön maga meg vallya *Condé* hertzeg, hogy az ellenségen vett győzedelmet leg inkább a' segítségére küldetett *Gyulay* Magyar gyalogjainak köszönheti.

Azon izempillantásban támadták meg 600 főből állott Frantziák *Ohtungen* és *Davendorf* közt vigyázaton állott Császár dragonyos regementének Oberstlájtnányát *Klénau* Grófot is. E' pedig *Henriquez* kapitányt egy escadron dragonyossal, és *Ribossi* kapitányt 200 Erdődy hulzárókkal a' B. *Szörényi* fő Strázsamester divisiójából ellenek küldvén, 250 embert le vagdaltatott közzülök, a' többit pedig vífza üzette.

Valamint ezek, úgy azok a' Frantziák is szerentsétlenül jártak, a' kik a' *Modénai* könnyű lovas regementének Oberstlájtnányát, a' *Hessen-Homburgi* hertzeget *Neuburg* mellett meg támadták. Ez mind addig védelmezte magát a' nállá.

nál sokkal számosabb ellenség ellen, valameddig oda nem érkezett segítségére, a' fellyebb említett Gr. Klénau Oberstlájtinánt. Ekkor öszve kaptsolt erővel egész *Pfaffenhofenig* üzték amazokat, és *Davendorfból* is, a' hová vették magokat, ki hajtották. Ezen tsatában is 800 embernél több vészett ei a' Frantziák közzül. Valamint másutt, úgy itten is vitézi módon viselték magokat a' *Hessen-Homburgi* herczegen, és *Klénau* Grófon kívül, *Oppel* Obester, Gr. *Descours* kapitány, Gr. *Hardek* kapitány, és *Farkas* hadnagy a' *Hohentzoller* vasas regimentéből; *Musziel* kapitány, *Fichtel* fő hadnagy, *Wagner*, és *Leitner* all hadnagyok a' Császár dragonyos regimentéből; *Kovachevich* Obester, és *Mihanovich* kapitány, a' Horváth regimentből; *Seyffer* kapitány, és *Seyffer* fő hadnagy *Vallis Olivier* regimentéből; *B. Lusintzki*, és *Fekete* fő hadnagyok, *Beck* és *Boldizsár* all hadnagyok az Erdödi huszár regimentéből. Rélyünkről, a' mint a' hadi Cancellaria jelenti, 30 ember esett el, és kapott sebet, az elsőbhek közt volt *Wagner* hadnagy a' Császár dragonyos regimentéből; az utólsóbbak közt pedig Báró *Lusintzki* fő hadnagy az Erdödi, és *Leitner* hadnagy a' Császár dragonyos regimentéből.

A' miképen már más izben is jelentettük, és a' mint most önnön maga Gr. *Wurmser* is meg erősíti, Gr. *Gyulay* Oberstlájtinántnak *Mersweiler*-nél és *Gundershofennél* vigyázaton állott seregeit is számos Frantziáság támadta meg, és meg lehetösen is tüzelt reájok; hanem valaminint másutt, úgy itt is sem hozzá nem férhettek, sem pedig nem árthattak nékiek.

Decemb. 3-dik napján semmi nevezetes dolog nem történt. Az után következett napon seregeink bal szárnyának egygy része *Drusenheim* mellé tétetvén, annyiban nagy hafznunkra vólt, hogy annakutánna nem bátorzkodott seregeinknek azon szárnyát olly gyakorta nyúghatatlankodtatni az ellenség.

A' nevezett napon ismét Számos Frantzia seregek mentenek *Candé* hertzeg *Berstheimi* tanyája eleibe, ahozképest szükségesnek ítélte *B. Kospoth* Gen. Májor eggynehány osztály gyalogságot, és lovasságot küldeni a' nevezett hertzegnek segitiségére. Bizonytalan lévén, hová, 's ki ellentette légyen fel tzellyát az ellenség, minden örálóinak számokat meg szaporította, 's égyersmind *Musziel* kapitányt egy fél escadron dragonyossal, és 40 gyalog emberrel *Altdorf* ellen küldötte, hogy az ottan tanyázott Frantziákat onnan ki üznék, és vennék el a' falút tőlök. A' reá bízott dolgot szerentsésen el követvén a' nevezett kapitány, maga *Gr. Klénu* Oberstlájtinánt a' Császár dragonyos regimentének 2 escadronnyával; és 2 tüzg Erdödi huszárokkal *Rifendorfon*, és *Altdorfon* által az ellenség felé indúlt, mellyet látván a' Frantziák, seregeiknek felét el lenek küldötték. Mivel eleve tudta ezt a' nevezett Oberstlájtinánt, egygy escadron vasas, és ugyan annyi dragonyos katonákat lesbe állított; a' kik mihelyt észre vették a' Frantziáknak mozdulásaikat, mingyárt bal oldalába tsaptak, 50 embert közzülök le vágtak, a' többit pedig vízfza üzték. Említettük már a' múlt alkalmatossággal is egygy két szóval, hogy *Hocze* Gen. Májor Decemb. 3-ik napján ki ment az ellenség fekvésének meg kémlelésére, mellyet végben vivén a' következett éjjel 2' ágyúval, 1 haubitzával, és 2 compánia granatérossággal ki küldötte *Cservenka* ártilleria kapitányt *Zinzelig*, azzal az hagyománnyal, hogy, ha a' Frantziák meg zavarodnának, fogná őket oldalaslág. Más felől *Leopold* fő hertzeg huszár regemente kapitányának *Grusnak* azt parantsolta, hogy azon regimentnek egy osztályával, és 1 escadron karabélynsokkal, mingyárt indúlna ki, 's ütne a' Frantziákra, mihelyt részünkről az ágyúzás el kezdődne. — Fülében menvén e' dolog *Mersweiler* mellett vigyázatban állott *Gróf Gyulay* Oberstlájtinántnak, és *Péchi* fő Strázsamesiernek, a' ki egygy batallion Székely gyalogsággal *Gondershofen* mellett tanyázott, ma-

gok is ki indúltanak, és alkalmas rendelkezések s vitéz tselekedeteik által, tökéletes meg elégedést szereztenek *Hocze* Generálnak. Minekutánna a' rendelkezések ekképen meg tétettek volna, bögni kezdtek ágyúink, és repülni az alsó *Bronn* mellett fekvő Frantzia táborba. Ugyan a' ki állított lovasság sebes vágatva rajta hajtott a' Fr. gyalogságon, közzülök sokat le vagdalt, az életben meg maradtakat széllyel üzte, és 7 ágyúját elnyerte, a' négye, mellyek előtt lovak vóttanak bé fogva el vitetett, a' háрма pedig, mellyekben semmi lovak nem vóltak bé fogva, egy darabig ott hagyattak. Azonközben a' felső *Bronni* tetőkről keményen kezdvén lovas seregeinkre az ellenség ágyúzni, kéntelenitettek egy kevésé magokat vissza vonni, mellyet észre vévén a' széllyet szorított Frantziák ismét öszve gyűltek, bé rohantak az erdőbe, és az ottan találtatott 3 ágyúkat el vitték. Mihelyt észre vette e' dolgot *Hocze* Generál, mingyárt ágyúkat vonatott az alsó *Bronni* tetőkre, ellenek küldötte a' lovasságot; a' granatéros és könnyű gyalogságot pedig az erdő felé indította. Illyenképen nemcsak az erdőnek tsútsát, hanem az alsó és felső *Bronni* tetőket is oda hagyták a' Frantziák, s nyakra főre el futottak onnan, a' kiket egészlen a' *Zinneileri* tetőkhöz üzték lovasaink, ekkor is 2 ágyút, 2 puska poros szekeret, 1 zászlót, és egy 6 fontos ágyú golyóbisokkal meg terheltett hosszú szekeret nyertenek. A' mint az udvari hadi Cancellária által jelentetik, 1000 embernél több veszett el a' Frantziák közzül, fogságba pedig 8 köz ember, és 1 tiszt esett. A' mi veszteségünk 2 hóltra, s 20 sebesre tétetik a' nevezett hadi Cancellária által. — *B. Hocze* Gen. Májornak tanúbizonysága szerént, olly vitézi módon viselte magát az égyesült Austriai és Hassiai lovasság, hogy a' melly Frantzia batallionokba bé vágott, abban ugyan igen kevés ember maradt életben és épségben. Nevezetesen ditséri a' Hassiai hufzároknak Obesterét *Schreibert*, sőt az egész Hassus tizti kart; a' Leopold fő her-

tzeg és Palatinus hufzár regementéből *Grufz* kapitányt, *Bachó*, *Inczédi*, és *Székelly* fő hadnagyokat, továbbá a' már gyakorta magokat igen vitézi módon viselt, 's Kurirunkban is meg díszítettett *Nagy*, és *Miháltz* all hadnagyokat; a' Császár karabélyos regementéből Báró *Wiesenhütten* kapitányt, és Gróf *Delfőfi* fő hadnagyot; a' patantyús seregtől *Cservenka* kapitányt, és *Cantory* hadnagyot; nem külömben következendő ordinánton lévő tiszteket, u. m. B. *Falkenhausen* fő hadnagyot a' Császár dragonyos regementéből; Báró *Lusoff* fő hadnagyot, a' Palatinus hufzár regementéből; Gr. *Korzenski* fő hadnagyot a' Császár gyalog regementéből, *Schaefer* hadnagyot *Lascy* regementéből; kiváltképen maga adjutánsát, *Nestor* zászlótartót, a' ki mind vitézsége, mind bátorsága, mind elmebeli jelenvalósága (*presence d' esprit*), mind álhatatossága által különös kedvességet szerzett magának B. *Hocze* Generál előtt. Minthogy sem felső, sem alsó *Bronnál* nem volt alkalmas helye seregeinknek, ismét visszatek *Reishofent* tanyájokra.

Decemb. 5 dik, 6 dik, 's több napjain egész 13 dikig tsendességben volt mind a' két hadakozó fél; hanem ekkor két olly redutáknak készítéséhez fogván a' Frantziák, a' mellyekből sok nyughatatlanságot okozhattak volna seregeinknek, a' nevezett napot meg előzőtt éjjel, *Mack* vasas regementének fő Strázsamesterét *Walthört* küldötte ki ellenek Gr. *Wumser* egy gyalogságból, és lovasságból állott comandóval, a' ki is mind a' redutáknak készítőit, mindazokat védelmező Frantziákat széllyel üzte, 's tedutáikat öfzve rontotta. Más nap reggel el akarván az ellenség a' *Marientháli* erdőséget foglalni, eleikbe ment *Stélgelhofer* Obester, és bátor mind embereiknek, mind ágyúiknak számokra nézve erősebbek voltak nállánál a' Frantziák; mindazáltal valahány izben próbát tettek ellene, mindenkor nagy veltességgel vissza verte őket, melly dolgában igen nagy segítségére vóltanak nékie a' *Ferdinánd*

fő hertzeg regementéből oda küldetett Magyar vitézek.

Lengyel Ország.

Lemberg 7-ik Decemb. Itten nállunk az a' hir szárnyal, hogy a' Lengyel republica is a' szövetséges Fejedelmek társaságába állott, és 15 ezer embert fog tavaszra ki állítani, és ugyan annyi ezer Oroszokkal küldeni a' Frantziák ellen hertzeg *Poniatovszki József* Gen. Májor vezérése alatt, a' ki a' közelébb múlt Török háborúban Cs. K. szolgálatban lévén, sok jeles próbáit adta hadi táalentomainak. A' Lengyelek többnire mind lovasok lesznek.

Anglia.

Eggy *Londoni Holt* nevű könyvnyomtató 50 font sterling bírságra, 's két ezrtendei tömlőzre büntettetett két dolog miatt. 1. Hogy *Paine Tamásnak* ama hires Amériikai tudósnak munkáját, melyet az *emberiségnek jussairól* irt néhány ezrtendőkkel ez előtt, ki nyomtattatta, és el árulta. — 2. Hogy azon resolútiót, melyet 1780 ezrtendőben adtanak az Angliai parlamentomnak reformációja iránt, az akkori anti-ministeriális résznek tagjai, a' mostani első minister *Pith*, *Richmond* hertzeg, és mások, ki nyomtattatta. Négy testvér atyafiak *Robinsons* könyv-árosok is keményen meg büntettettek, hogy a' fellyebb említett *Paine Tamásnak* munkáját eggy levelező társoknak kérésére meg küldötték. Még keményebb büntetése vala eggy Anglus és eggy Scótziai papnak, a' kik mind ketten a' Frantzia szabadságról prédikállotrak halgatóik előtt; az elsőbnek neve *Winterbottom Plymouti* pap, a' ki 100 font sterlingre, 's 4 ezrtendei tömlőzre sententziáztatott, e' mellett 900 font sterling cautiót kellett mutatni 5 ezrtendőre. Az utólsóbnak *Lysche Palmer* a' neve, a' ki eggynehány hetekig tartat-

ván a' *Perthi* tömlőtzbén, szekerre tétetett, és néhány dragonyosoknak kísérések alatt *Leithba* vitetvén, ottan pedig hajóra tétetvén, *Botanisbayba* küldetett számkivetésbe. Nagy változás ez N. Britanniában, holott ennekelőtte tellyes és tökéletes szabadsága vólt a' gondolkozásnak, és könyv sajtónak, 's tsak akkor tiltatott meg a' leg szabadabban és mérgesebben készitetett könyv is, midön már eggynehány ezer nyomtatványok el adattak belőle.

A' *Londoni* és *Florentziai* udvarok közt kötött szövetségnek pontyai ugyan még éddig nem tétettek közönségessé: annyi mindazonáltal bizonyos, hogy a' *Florentziai* nagy hertzeg ámbár nem tartozik is semmi hadi sereggel segíteni is a' szövetséges Fejedelmeket: mindazáltal hogyha Izerentsések fognak lenni a' *Frantziák* ellen való hadakozásban, ő is részt veszen a' hasznóból.

Leg közelébb egy kabinét kurit küldtetett a' *Turinban* lévő *Anglus* követhöz, a' ki a' *Londoni* udvarnak végső akarattyát a' *Génuai* Republikára nézve meg vitte, és a' parantsolatot is, a' melly szerént köteles leszen a' követ a' nevezett K. Társasággal bánni.

Azon *Skóciai* delegátió, a' melly a' *Parlamentom* réformátiója végett ki neveztetett, *Novemb. 26. diki*án ismét el kezdette *Édingburghban* tartatni szokott gyűléseit. — Ennek első tárgya a' *Parlamentomnak* belső alkotmányá vála, és töbnire abban állapotának meg, hogy az egész *Parlamentom* apróbb comitékra, az az, válogatott férfiakból álló szakaszokra osztasson fel, a' mellyek reggeli órákon tartásák gyűléseiket, hogy ekképen dél után tudtára adhassák a' *Conventnek*, minémü tárgyokról tanátskoztanak, 's mit végezzenek légyen. Továbbá azon iparkodik ez a' *Skóciai commissió*, hogy a' *Skóciai* és *Angliai* *Par-*

lamentom egy fő kormányozó alá tétetessen, és ha lehetséges lehet, úgy égyesitessen e' két nemzet, hogy semmi különbség ne legyen e' kető között. Meg válik, minémű indulattal fog lenni e' tárgy iránt az Angliai ministerium.

Frantzia Ország.

Múlt hólnapnak 27 ik napján gwillotiniroztott meg *de la Morliere*, az északi Frantzia seregeknek vólt Generállya, és a' *Rysseli* várnak kormányozója, életének 47 elztendejében, a' ki azzal vádoltatott, hogy a' nevezett erősséget az ellenségnek kezébe akarta jádzottatni, és útat nyitni a' K. Társaságnak gyomrába való bé menetre. — *Auchban* Gaskogniának anya városában azzal kerezteltek meg az ott lévő N. Képviselők egy ízületett gyermeket, hogy a' nemzeti zászlót felette meg forgatták, 's *Marat* nevet adtak nékie. — *Marsiliából* az adatott a' N. Gyűlésnek tudtára, hogy azon Török hajót, mellyen *Truillet*, a' Konstantinápolyban lévő Frantzia követ *Deskorches* által *Párisba* küldetett, múlt hólnapnak 10 dik napján egy Angliai hajó meg támadta; hanem vissza üzetett az azon lévő Török hajós legények és katonák által. — A' múlt hólnapnak 25 dik napján tartatott gyűlésben azt kívánták a' *Párisi* előjárók, hogy néhai *XVI Lajosnak* testvér húga *Ersőbet* hertzeg asszony adattasson a' revolutiónalis ítélő szék kezébe, a' két ártatlan királyi magzatok pedig küldetessenek a' fenyítő háznak tömlötzébe. A' mint épen mostan olvassuk, illyetén jelentést tettek a' *Tempei* fogságban küldetett comissariusok, hogy a' *Delfinus* valami nagy dolgokkal vádolta légyen, mind a' nevezett hertzeg asszonyt, mind pedig testvér nényét. Mind ezek nem egyébből, hanem a' királyi familia iránt való gyűlölségből származtak, mert az ártatlan kis-Delfinusnak hogy eredhetne olyan vádlás.

Magyar Ország.

Pestről következő nemes unfzolás küldett hozzánk háromszori bé iktatás végett:

Eggy jó Pólgárnak szives fel kiáltása.

„Magyar Országának szerentsés polgárjai! A' ti hazátok tsendességben vagyon ugyan, ellenben fordítsátok szemeiteket a' hadakozás piatjának ellenséges határaitra, holott a' szegény polgároknak, és földmivelő népnek életek vézedelemben forog, vagyonok és örökségek pedig egy emberi nemzetet meg rontó, és vért szomjuhozó nemzettségnek prédájává leszen. Ez ellen a' gonosz nemzettség ellen hadakozik egy vitéz szabad Magyar sereg, mellynek tartására számos nemes indulatú Urak, és jó polgárok kötelezték magokat mind addig, valameddig a' Frantzia háború fog tartani. Polgárok! mi tsendességben, és óltalomban vagyunk kegyelmes Fejedelmünk alatt; az ő jósága jó téteményekkel tetéz meg bennünket, az ő jósága nem engedi, hogy ezen terhes hadakozás alatt új tere vettessen jobbágyaira. — Ennek a' Magyar szabad seregnek még sints elegendő segedelme. — Atyánkfiái, polgártársaink, nosza nyúllyunk hozzá, 's vigyük tökéletességre ezen nemes munkát! Melly ditsőséges gondolat leszen ez: a' királyért, a' hazáért, a' vallásért, és tulajdon bátorságunkért milylyük ezt. Hogyha jó szívvel akarándjuk, könnyen végben vihettyük. Ki lehetne közzülünk, a' ki napjában egy keveset félre nem tehetne e' végre? Miénk a' haszon, mivel az által a' mértékletesség, és virtus nevedekni fog. Polgárok! jelen vagyon az idő, és az alkalmatosság, senkinek sem fog terhére lenni ez a' kevés segedelem, égyedül a' köz jóért szükség azt mivelünk. „